

*„A magyar nyelv tanítására
különös gond fordítandó.”
/KAZINCZY/*

FELADATLAP

az

„ÉDES ANYANYELVÜNK”

nyelvhasználati verseny országos döntőjére

a szakképző iskolai versenyzők

számára

Sátoraljaújhely

2016

1. Állapítsa meg, milyen szófajúak a példamondat aláhúzott szavai!

„Jó volna, ha valamennyien rájönnénk arra, hogy csak értékteremtő munkával, követ köre rakva mi magunk építhetjük fel magyar jövőnket!”
/Deáky András/

- a).....
- b).....
- c).....
- d).....

☐

2. Nevezze meg a példamondat szavainak végén aláhúzott toldalékok fajtáját!

„Írás közben úgy bánok a nyelvvel, mint szobrás az agyaggal, élvezem formálni.”

/Szakonyi Károly/

- a).....
- b).....
- c).....
- d).....

☐

3. Nevezze meg a következő szavaknak csupa „o” betűs rokon értelmű megfelelőit!

- a) makacs =
- b) hibáztat =
- c) falánk =
- d) hegycsúcs =
- e) settenkedik =
- f) egyhangú =
- g) szavaz =
- h) a következő =

☐

4. Az alábbi szavak mondatba foglalásával érzékeltesse a szópárok tagjai között lévő jelentéskülönbséget!

a) nyelvel – nyelvvel

.....
.....

b) hasal – hassal

.....
.....

c) szível – szívvel

.....
.....

d) fülel – füllel

.....
.....

☐

5. Értékelje a nyelvi illem, az érintkezéskultúra szempontjából az alábbi eseteket! Tenne-e valamit másképpen?

a) A helyszín: Budapest, Keleti pályaudvar; egy középkorú férfi lép a pénztárhoz, menetjegyet készül vásárolni, eképpen:

– *Pot. Adjon egyet Miskolcra, a gyorsra!*

.....
.....
.....
.....

b) Budapest, Lehel téri piac, elárusítóhely felirata:

- *Öt zsömlét!*

Magyarországon egyelőre nem ez a bevett köszönési forma.

.....
.....
.....
.....

☐

6. A szív főnév mondatba foglalásával adja meg hat különböző jelentését!

- a).....
- b).....
- c).....
- d).....
- e).....
- f).....

7. Mit jelentenek az alábbi szavak? Jelentésük körülírásával vagy rokon értelmű szavakkal tegye egyértelművé!

- a) lakonikus:
-
- b) infantilis:
-
- c) puritán:
-
- d) matuzsálem:
-

8. Fejezze ki *világ*-előtagú összetétellel az alábbi meghatározásokat!

a) Rendkívüli, minden addigit felülmúló teljesítmény valamiben.

=

b) Az égitesteket körülvevő végtelen tér.

=

c) A világról, a természeti és társadalmi jelenségekről kialakított szemlélet, felfogás.

=

d) Nagyszabású esemény, elsősorban a technika vívmányait, az ipar és a mezőgazdaság termékeit mutatja be.

=

9. Az ismert jelöléseket használva elemezze mondatrészek szerint a példamondatot!
Készítse el az ágrajzát is!

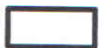
„Baráti társaságban sokszor beszédtem manapság az emberi kapcsolatok eldurvulásáról.”

/Kovács Dániel/

10. Pótolja a megfelelő állatnevekkel az alábbi közmondásokat!

- a) Előre iszik a bőrére.
- b) Egy nem csinál nyarat.
- c) Közös túros a háta.
- d) Vén is megnyalja a sót.
- e) Dobbal nem lehet fogni.
- f) ültet a fülébe.
- g) Ha, legyen kövér.
- h) Nem repül a sült a szájába.

11. Pótolja a hiányzó írásjeleket – s ahol szükséges, a nagybetűket is – a következő tagolatlan szövegben!

tisztában vagyok azzal hogy szükséges a tisztas anyagi boldogulás de ahhoz hogy az ember ne csak boldoguljon hanem boldog is legyen tiszta emberi kapcsolatokra van szükség tiszta tekintetekre értelmes világos tiszta beszédre igaz emberekre igaz és szép szóra nincs olyan mérőeszköz amely megmutatná hol kezdődik az igaz emberség de azt mindenki tudja hol ér véget

/Korzenszky Richárd/

12. Jelölje a *Beszélni nehéz!* című rádióműsor megfejtéseiben alkalmazott módon a példamondat hangsúlyait és szüneteit!

Sok nagy komponista származott zenészcsaládból, ahol fiatal korában kellő oktatást és bátorítást kapott. Közülük talán Mozart köszönhetett a legtöbbet az apjának.

13. Elemezze a tagmondatok fajtája és viszonya szerint a következő mondatokat!

a) „Móricz tudta, hogy az írástudó parancsa szüntelenül elmondani, hogy a rossz s az alantas nem méltó az emberhez, és hogy a rossz s a nemtelen idegen tőle.”

/Sánta Ferenc/

.....

.....

.....

.....

.....

b) A sárospataki gimnáziumban az volt az évszázados szokás, hogy a diákokat kivitték a közeli Széphalomba, mert ott volt a szent öreg, Kazinczy sírja.

.....

.....

.....

.....

.....

14. Javítsa az alábbi mondatok nyelvhelyességi hibáit!

a) Nem véletlenül temette az arcába a kezét.

.....

b) Egyre tudatosabban dolgozott, tehát 360 fokot fordult a hozzáállása.

.....

c) Ahelyett, hogy eldőlt volna a meccs, megszerezte a hátrányát a vendégcsapat.

.....

d) A légkör később sem hagyott alább.

.....

e) A körülmények egyelőre fabatkát sem változtak.

.....

f) Nem elég, hogy közismerten az utolsó anyagi tartalékait rúgja az egyesület, most váratlan pénzkiadásra kényszerül.

.....

15. Ifjúsági közösségük választott vezetőjeként írjon gratuláló levelet egy a közelmúltban kiemelkedő eredményt elért sportolónknak! (pl. labdarúgó EB, riói olimpia, paralimpia) A pusztá gratuláción túl méltassa a siker jelentőségét!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[illegible]

11